

E- DÖRT HALİFE DEVRİ (632-661)

Ridde-dinden çıkanlarla mücadele edildi
Yalancı peygamberler ortaya çıktı.
Kuran-ı Kerim kitap haline getirildi.
Irak'taki Hire Beyliğinin varlığına son verildi.
634 yılında Bizans ordusu Şam'da yenilgiye uğratıldı.

636'da Bizans Ordusu Şam'da ikinci defa yenilgiye uğratıldı.
Filistin ve Kudüs alındı
634' Köprü savaşı'nda Müslümanlar yenildi.
636 Kadisiye, 637 Celule, 642 Nihavent, 664 Azerbaycan fethedildi.
Mısır ve Füstât Bizans'tan Alındı
Devlet yönetiminde yeni düzenlemeler yapıldı
Divan,, vilayet, maaliye kuruldu, devlet memurlarına maaş bağlandı,
Beytül Mal oluşturuldu
Askeri garnizasyon oluşturuldu.
Bayındırlığa önem verildi.
Eğitim işlerine önem verildi.
Hicri takvim belirlendi.

Hz. Osman döneminde;
649'da Şam Valisi tarafından ilk İslam donanma oluşturuldu
Kıbrıs Muaviye tarafından fethedildi.
Bizans Mısır'a saldırdı.
Bizans Suriye'de yenilgiye uğratıldı.
Kuran-ı Kerim çoğaltıldı.
Libya ve Tunus Alındı.
Zatü's Savari Savaşı: İlk Müslüman Bizans'ın denizde yaptığı savaştır. Müslümanlar burada Bizans'ı yenilgiye uğrattı.

Hz. Ali Dönemi:
Cemel Vakası; Hz Ayşe, Talha ve Zübeyr Basra'yı ele geçirdi Hz. Ayşe yenildi.
Siffin Savaşı ve Hakem Olayı:
Hz. Ali (a.s.) halifelliğini tanımayan Şam valisi Muaviye ile yapıldı.
Muaviye burada yenileceğini anlayınca Amr İbnü'l As'ın hilesi ile Hakem olayı yaşandı.
Müslümanlar üç fırkaya bölündü: Şiiler, Sünniler ve Hariciler

- * Bu dönemde Ebubekir, Ömer, Osman ve Ali sırayla halife seçilmişlerdir.
- * Bu döneme **Hulefa-i Raşidin** Devri de denir.

HZ. EBUBEKİR DEVRİ (632-634)

- * Yalancı peygamberler ve zekat vermeyenlerin isyanı bastırılmıştır.
- * Ridde denilen dinden çıkanlarla mücadele edildi.
- * Bütün Arabistan'da **dini ve siyasi birlik yeniden** kuruldu.
- * Hire Beyliği fethedildi.
- * İslam ordusu Şam'ı aldı.
- * **Ecnadeyn Savaşı'nda (634)** Bizans ordusu yenilgiye uğratıldı.
- * Savaşlar sırasında birçok hafız şehit olduğundan Kur'an-ı Kerim kitap haline getirildiği rivayet edilmektedir.

HZ. ÖMER DEVRİ (634-644)

- * **Yermük Savaşı'nın** kazanılmasıyla (636) Suriye'nin fethi tamamlanmıştır.
- * Halep, Antalya ve Kudüs fethedilmiştir. (637)
- * **Hz. Ömer devrinde İranlılarla yapılan ilk savaşta (Köprü Savaşı)** Müslümanlar **yenilmiştir**(634).
- * Müslümanlar **Kadisiye** (637), **Celula** ve en son **Nihavent** Savaşı'nda İranlıları yenilgiye uğratmış ve İran toprakları fethedilmiştir.

- NOT:** Müslümanlar İran'ın fethiyle Horasan sınırına ulaşmış ve Türklere komşu olmuşlardır.
- * 642'de Mısır'ın fethini tamamlamıştır.
- * Bu dönemde **Bingazi ve Trablus** da fethedilmiştir.

Hz. Ömer Devri özellikle İslam Devleti'nin örgütlenmesi açısından oldukça önemlidir.

Bu dönemde;

İlk düzenli ve daimi ordu kuruldu.
Cünd denilen ordugâh şehirler oluşturuldu.
Ülke yönetim birimlerine ayrıldı
İkta sistemi uygulandı.
Hicri takvim kullanılmaya başlandı.
Beytül-Mal (Devlet Hazinesi) oluşturuldu.

HZ. OSMAN DEVRİ (644-656)

Hz. Ömer'in önerdiği altı kişi arasından seçilir. Halifeler arasında aşırı zenginliği ve soyunu korumasıyla tanınır. Devletin toprağından ve hazinenin gelirinden, soyundan olan Emeviler'e büyük paylar verir. Bu durum, Müslümanlar arasında hoş karşılanmaz. Sonunda ayaklanmalar çıkar ve Hz. Osman öldürülür.

Dönemin önemli olayları:

- * Bu dönemde Bizans'la önemli mücadeleler yapılmıştır.
- * Doğuda ilerleyen Müslümanlar Harzem ve Horasan'ı ele geçirmiş ve Türklere karşı karşıya

gelmişlerdir. Hazar Türkleriyle yapılan savaşta İslâm Ordusu yenilmiştir.

- * Libya'nın geri kalan kısımları ve Tunus ele geçirilmiştir.
- * İlk İslam donanması oluşturulmuştur.
- * Akdeniz'deki adalara sefer düzenlenmiş ve Kıbrıs fethedilmiştir.
- * İlk deniz savaşı 655'te Bizans'la yapılmış ve Bizans donanması yenilgiye uğratılmıştır.
- * İslam fetihleri geniş bir coğrafyaya yayıldığından, tartışmaların önlenmesi amacıyla Kur'an-ı Kerim çoğaltılmıştır.
- * İslam tarihindeki ilk **ic karışıklıklar** bu dönemde çıkmıştır.
- * Ayaklanmalar Hz. Osman'ın şehit düşmesiyle neticelenmiş ve İslam dünyasındaki huzursuzluk artmıştır.

HZ. ALİ DEVRİ (656-661)

- Halifeler içinde en aydın ve hoşgörülü olan Hz. Ali'dir. Ensar ve Muhacirler Hz. Ali'yi halife seçerse de Emevi ailesi ve Hz. Muhammed'in eşi Ayşe, Talha ve Zübeyr buna karşı çıkmıştır. Bunun üzerine yapılan savaşı (Cemel Vakası "**Deve Olayı**") Hz. Ali kazanmıştır. (656), Savaşta Talha ve Zübeyr öldürülür. *Savaştan* sonra Hz. Ali; başkenti Kufe'ye taşımıştır.
- * "**Cemel Olayı'ndan** sonra Maviye üzerine hareket edilmiştir.

- * Savaşın (Siffin Savaşı) uzamasıyla "**Hakem Olayı**"na başvurulmuştur.

* Hakem Olayı Müslümanların üçe bölünmesine yol açmıştır.

1. Hz. Ali taraftarları
2. Maviye taraftarları
3. Hariciler

NOT: Hariciler, Hz. Ali tarafından Nehrevan Savaşı'nda yenilgiye uğratılmış ve büyük bölümü yok edilmiştir.

* **Hz. Ali bir harici tarafından şehit edilmiştir.**

* **Hz. Hasan'ın** Muaviye'nin halifeliğini tanıması ile **Dört Halife Devri** sona ermiş ve Emeviler Devri başlamıştır.

Soru:

Hz. Ali dönemi diğer halifelere göre dış fetihler yönünden durgun geçmesinde, içerde hangi siyasi olaylar neden olmuştur?

Cemel (Deve Olayı); Hz. Ali ile Talha, Zübeyr ve Hz. Ayşe arasında olmuştur
Nehrivan Savaşı, haricilerle olmuştur.

Siffin Savaşı; Şam valisi Muaviye ile Hazreti Ali (a.s.) arasında olmuş savaş hakem olayı ile daha da çıkmaza girmiştir.

Bu iç karışıklıklar nedeniyle bu dönemde dış fetihler yönünden durgun geçmiştir?